

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА МУЗИЧНА АКАДЕМІЯ
імені А.В. НЕЖДАНОВОЇ**

Затверджено

Вченою радою ОНМА ім. А.В. Нежданової
02 червня 2017 р. (протокол № 10)

Голова Вченої ради, доктор мистецтвознавства,
професор, ректор,
Сокол О.В.

Кафедра історії музики та музичної етнографії

МУЗИЧНА КУЛЬТУРОЛОГІЯ

Типова програма для магістрів

Код та найменування спеціальності	025 «Музичне мистецтво»
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Спеціалізація	«Фортепіано», «Музикознавство», «Композиція», «Оркестрові струнні інструменти». «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Народні інструменти», «Спів», «Хорове диригування», «Оперно- симфонічне диригування».

Підготовлена на основі принципів
Європейської кредитно-трансферної системи ЄКТС

Укладачі програми – Самойленко О.І., доктор мистецтвознавства, професор
Грібінєнко Ю.О., кандидат мистецтвознавства, доцент

Рецензенти – Розенберг Р. М., кандидат мистецтвознавства, приват-професор
Осадча С.В. , доктор мистецтвознавства, в. о. професора

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри історії музики та
музичної етнографії ОНМА імені А.В. Нежданової
Протокол № 10 від 18 травня 2017 року

Структура програми навчального курсу „Музична культурологія”

Предмет: Музична культурологія

Пояснення до програми курсу:

Кредитно-трансферні характеристики курсу	Освітньо-кваліфіційний рівень	Характеристика педнавантаження
<p>Кількість кредитів ЄКТС - 3</p> <p>Залікових (змістових) модулів - 2</p> <p>Тижневих годин – 2</p> <p>Екзамен (підсумковий модуль) – 1-й семестр</p>	<p>Магістр студенти V курсу спеціалізації «Фортепіано», «Музикознавство», «Композиція», «Оркестрові струнні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Народні інструменти», «Спів», «Хорове диригування», «Оперно-симфонічне диригування».</p>	<p>Курс - обов'язковий 1 семестр</p> <p>Лекції – 30 год.</p> <p>Самостійна робота – 60 год.</p> <p>Загальний обсяг – 90 год.</p> <p>Форми рейтингового оцінювання знань: письмове контрольне тестування, реферати, співбесіди, відвідування лекцій тощо. Спосіб навчання – аудиторний.</p>

Курс	Семестр	Модуль 1	Ведення конспекту, відвідування лекцій	Модуль 2	Ведення конспекту, відвідування лекцій	Екзамен (підсумковий модуль)
	1	25	10	25	10	30
Залікові бали – 60 – 100 за семестр						

Музична культурологія входить у цикл обов'язкових навчальних дисциплін:

У становленні системи вищої освіти, яка включає в себе фундаментальну загальнонаукову та спеціальну підготовку, поряд із духовним, художньо-естетичним, етичним розвитком особистості студента, важливу роль відіграє культурологічна підготовка.

Сучасні уявлення про цілі та завдання вузівської освіти виходять із необхідності забезпечити широку демократизацію та гуманізацію цього процесу, які дають можливість оволодіти досягненнями світової та вітчизняної культури, вільно визначити свої світоглядні позиції, розвивати творчі здібності. Проблема підйому матеріальної та духовної культури, моралі, розвитку особистості, реалізації творчого потенціалу людей, подолання певної обмеженості, виховання відповідального відношення до праці, зрілої екологічної свідомості – усе це не можливе поза загальнолюдською культурою та ціннісно-смысловим підходом до неї, потребує поглиблення розуміння явища ноогенезису

Музична культурологія – наука, що формується на стику різних гуманітарних дисциплін, досліджує смислову й художню цілісність людського буття. Культурологічне знання допомагає особистісній орієнтації у сучасному світі, осмисленню його як сукупності культурних досягнень суспільства, сприяє взаєморозумінню та продуктивному спілкуванню представників різних культур. У процесі вивчення курсу "Музична культурологія" студенти повинні отримати уявлення про різноманітність та самоцінність культур, вміти орієнтуватися в культурному середовищі сучасного суспільства, бути здатними до залучення в діалог культур.

Мета курсу поглибити теоретичні знання студентів про феномен музичної культури за допомогою сучасних гуманітарних методів дослідження, а також спрямовувати їх до осмислення проблем минулого та сучасного музичного мистецтва, виходячи з новітньої культурологічної ситуації з її орієнтацією до феноменології та аксіології.

Сучасне вітчизняне музикознавство – це музикознавство останніх десятиліть ХХ – початку ХХІ сторіччя; воно, таким чином, ровесник «культурологічного буму», підвладне всім його впливам. У музикознавчих позиціях останніх років переважають позитивні сторони цих впливів; позитивні тому, насамперед, що знаходять «відповідність» в іманентних потребах самого музикознавства. Провідна з них – потреба розгляду музикознавства як цілісної галузі не тільки мистецтвознавчого, але гуманітарного знання, що обумовлена новими устремліннями музичної творчості. Можна сказати, що культура й музика, знаходячи принципово нові форми свого здійснення, виявляють якийсь зустрічний рух, що дозволяє засвідчувати *історичний момент* їх взаємного якісного перетворення як момент народження нового типу музичної культури.

Завдання курсу:

- створення картини «людського світу» як цілісної та досить актуальної, тобто у широкому розумінні її історичного змісту. Без такого усвідомлення навколишнього світу людина не може придбати відповідного їй як соціально-історичній істоті контексту культури, стає мов би «онтологічно безпорадною»; мало цього, пізнавальна діяльність людини лишається тією

цілеспрямованості, яка здатна забезпечити її системну вибудованість і гуманітарну визначеність. Тому назване усвідомлення не є лише придбанням деякого обсягу інформації, але є розвитком досвіду відображення і узагальнення інтелектуально-раціоналістичного світу культури у таких моделях, що «занурюються» у інтегративно-сміслові, тобто загально-людські, зосередження прикмет культури;

- прагнення до гармонії, до впевненості у красі та доброзичливості співвідношень зі світом, до рівноваги й позитивних наслідків діалогу особистості з навколишнім і подібними до себе. Виступаючи модифікацією потреби у ціннісно орієнтованому спілкуванні, пошук діалогічних співвідношень як гармонізуючого стабілізуючого чинника життя невід’ємно зв’язаний з розвитком уявлень про можливості міжлюдського діалогу (включно художньо-творчі його форми), про гармонію – красу як історично та психологічно зумовлені феномени, нарешті, про протиріччя буття та свідомості людини (культури), які є органічною частиною і необхідними рушіями їх самоздійснення;

- потреба у самовдосконаленні, що є, можливо, головною прикметою духовного розвитку. Якщо «картина світу» стає, насамперед, сумою зразків для міметичної діяльності людини (і передумовою певного вибору свого місця у цій картині), то у ідею самовдосконалення закладено ініціативний потяг особистості - намір переробляти існуючий світ, єдина можливість виконання якого пов’язана з переробкою, розширенням, емоційно-вольовим піднесенням власної особистості;

- потреба в естетичному переживанні, в почутті постійної співприсутності як в почутті найвищої втіхи, яка не тільки стає важливою частиною прагнення до щастя, але й необхідним супутником у пошуку умов вічного існування, тобто безсмерття; названа потреба може бути з’ясована у контексті катарсису – однієї з наріжних універсалій культури. Вона сприяє зверненню людини до мистецтва, як і до інших форм духовно-творчої діяльності, саме вона спонукає до створення «другої реальності» – ілюзорної на тлі побутово-предметних співвідношень, але цілком реальної та найбільш діючої у світі духовних цінностей образно-метафоричного світу мистецтва.

Такими є провідні напрями музичної культурології в її ноологічному призначенні.

Уточнюючи методичні настанови курсу, виділяються завдання:

- розкрити музично-культурологічний погляд на розгортання історичного процесу розвитку музичного мистецтва;
- показати взаємодію та взаємовплив мистецьких процесів у галузі культури;
- запропонувати студентам здійснити аналіз сучасної ситуації у царині музичної творчості через розкриття базових проблем культурології.

Курс розрахований на один семестр.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№/ №	Назва теми	Всього	Тип занять та розподіл годин				Форма контролю
			Лекції	Семінари	Практичні	Самост. вивчення	
I семестр							
Перший модуль							
1.	Витоки, передумови та предмет музичної культурології.	2	2			10	письмова
	Методологічні інтенції та поняттєво-дискурсивний апарат сучасної культурології	4	4			10	
Другий модуль:							
2.	Методичні проєкції музичної культурології: <ul style="list-style-type: none"> - діалогічний підхід М. Бахтіна, - французька антропологічна школа: структуралістський підхід Ю. Крістєвої, Р. Барта, Ж. Дерріда; - тартусько-московська школа: структурно-семіотичний підхід Ю. Лотмана; - семантичні підходи О. Лосєва, С. Аверінцева; - феноменологічна школа: ігровий підхід до культури у концепції Г. Гесє; - Й. Хейзинги, Г. Гадамера; - школа Л. Виготського: психологічні аспекти культурологічного знання. 	6	6			10	письмова

3.	<p>Поетичні засади музичної культурології:</p> <ul style="list-style-type: none"> - «пам'ять культури» та культура як пам'ять: жанрова презумпція музичної творчості. - феномен людяності і тема любові в музиці. Музичний стиль стиль как ноетична категорія. - гра как естетичний феномен. Композиційні параметри гри в музиці. 	8	8			20	
4.	<p>Культура як текст та поняття про музичний текст. Ієрархія текстологічних рівнів в музиці.</p> <p>Інтертекстуальність та гіпертекст:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Від смислу до тексту та від тексту до смислу: шляхи формування музичної семантики. - Межі музичної поетики. Авторитет та автор в «діалоговому вікні» музичного тексту. - Діалог культур в музиці та дискурсивні властивості музичного тексту. <p>Час та простір як «герої» музичного твору. Антиномії культури та парадокси музичної логіки.</p>	10	10			10	
	Екзамен	В письмовій та усній формах					

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Перший модуль:

Тема 1. Музична культурологія в системі сучасного гуманітарного знання

- 1.1. Витоки, теоретичні передумови і предмет музичної культурології.
- 1.2. Методологічні інтенції і понятійно-дискурсивний апарат музичної культурології.
- 1.3. Явище діалогу і проблема розуміння. Діалогічні аспекти художньої комунікації.
- 1.4. Сенс і символ в культурі: «речове» і «ідеаціонной» в знаковій діяльності людини. Артефакти і симулякри.
- 1.5. Природа естетичного ставлення. Типи міжособистісних відносин. Взаємозв'язок естетичного та етичного типів відносин.

Другий модуль:

Тема 2. Ноетичні виміри культури і семантичні доміанти музики

- 2.1. «Пам'ять культури» і культура як пам'ять: жанрова презумпція музичної творчості.
- 2.2. Феномен людяності і тема любові в музиці. Музичний стиль як ноетическіх категорія.
- 2.3. Гра як естетичний феномен. Композиційні параметри гри в музиці.
- 2.4. Ноетическіх типологія музичного діалогу (діалог в музиці як ноетическіх феномен).

Реферативний матеріал:

Тема 3. Музично-культурологічні шляхи текстологічного аналізу.

- 3.1. Культура як текст і поняття про музичний тексті. Ієрархія текстологічних рівнів музики. Інтертекстуальність і гіпертекст.
- 3.2. Від смислу до тексту і від тексту до смислу: шляхи формування музичної семантики.
- 3.3. Межі музичної поетики. Авторитет і автор в «діалоговому вікні» музичного тексту.
- 3.4. Діалог культур в музиці і дискурсивні властивості музичного тексту.
- 3.5. Час і простір як «герої» музичного твору. Антиномії культури і парадокси музичної логіки.

Наприкінці семестру передбачається **екзамен**.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ

для самопідготовки до складання
залікових модулів з курсу

Перший модуль:

1. Етимологія слова „культура”
2. Поняття „музична культура”
3. Предмет та завдання музичної культурології.
4. Причини появи культурології. Культурологічні науки.
5. Динаміка музичної культури.
6. Основні функції культури.
7. Основні тенденції розвитку музичної культури ХХ та ХХІ століть.
8. Соціально-психологічний портрет людини і проблема постмодерна в культурі ХХ століття. Специфіка постмодерністського дискурсу.
9. Міжкультурна комунікація.

Другий модуль:

1. Специфіка діалогічного підходу Бахтіна.
2. Феномен „поліфонічного роману” у працях Бахтіна.
3. „Діалог культур” у музиці як „самодіалог” або „монологічний” діалог автора.
4. Теоретичні засади структуралістського підходу Крістєвої.
5. Поняття „тексту”, „інтертексту” у працях Барта і Дерріда.
6. Культура як текст та поняття о музичном тексті. Ієрархія текстологічних рівнів музики.
7. Інтертекстуальність та гіпертекст як явища культури ХХ століття.
8. Структурно-семіотична концепція Лотмана. Поняття „семіосфери”.
9. Від смисла до тексту та від тексту до смисла: шляхи формування музичної семантики.
10. Смісл та символ у культурі.
11. Засади семантичного підходу Аверінцева.
12. „Час” та „простір” як „герої” музичного твору в концепції Лосева.
13. Гра як естетичний та композиційно-художній феномен.
14. Психологічні аспекти культурологічного знання.
15. Матеріал та форма у музиці в контексті концепції Вігоцького.
16. Катарсичні функції композиційних прийомів в музиці.

Ключові слова:

Культура, музична культура, музична культурологія
 Музична поетика, композиторська поетика, семантика
 Артефакт, архетип, антиномія, симулякр
 Діалог, художня комунікація, дискурс, смисл, символ, знак, значення,
 Розуміння, знання, інтерпретація
 Текст, інтертекст, інтертекстуальність, гіпертекст, гіпертекстуальність, контекст,
 зміст, код, полістилістика;
 Гра, катарсис

Рекомендована література:

1. Аверинцев С. К уяснению смысла надписи над конхой центральной апсиды Софии Киевской // С.С. Аверинцев. Софія-Логос. Словник. - К.: Дух і література, 1999. - С.214-243.
2. Аверинцев С. Вера // С.С.Аверинцев. Софія – Логос. Словник. – К.: Дух і літера, 1999. - С.51 - 52.
3. Аверинцев С. Символ // С.С.Аверинцев. Софія-Логос. Словник. – К.: Дух і літера, 1999. - С.154-159.
4. Адорно В. Теодор. Эстетическая теория / Пер. с нем. А.Дранова. - М.: Республика, 2001. - 527с.
5. Акопян А. Анализ глубинной структуры музыкального текста. - М.: Практика, 1995. –256с.
6. Алахвердов В. Поддается ли сознание разгадке? // Психология сознания. / Сост. и общ. ред. Л.Куликова. – СПб.: Питер, 2001. – С. 98-108.
7. Александрова Н., Самойленко А. Трагедийность в квартетах Дм. Шостаковича. К проблеме семантического анализа музыки // Одесский музыковед. - Одесса, 1993.- С.124-137.
8. Андреева А. К истории музыкальной интонационности. Введение и часть первая. – М.: Музыка, 1996. – 192с.
9. Антология исследований культуры: Т.1. Интерпретация культуры. - СПб.: Университетская книга. 1997. - 728с
10. Арановский М. Музыкальный текст. Структура и свойства. – М.: Композитор, 1998. – 343с.
11. Аугустинавичюте А. Соционика. Введение. – М.- СПб.: Terra Fantastica, 1998. – 448с.
12. Баканурский А. Жизнь как игра и представление / Исследование в трех актах с прологом и эпилогом / Монография. – Одесса: Астропринт, 2001. – 256с.
13. Барсова Н. Из истории партитурной нотации. Звуковая плотность и пространство в многохорной музыке XVI в. // История и современность. - Л., 1981. - С.6-33.
14. Бать Н. Полифонические формы в симфоническом творчестве П.Хиндемита // Вопросы музыкальной формы. Вып.2. - М., 1972. – С.286-310.
15. Бахтин М. Автор и герой в эстетической деятельности // Литературно-критические статьи / Сост. С.Бочаров и В.Кожин. – М.: Художественная литература, 1986. – С.5 – 25.
16. Бахтин М. Автор и герой в эстетической деятельности // Эстетика словесного творчества. 2-ое изд. / Сост. С. Бочаров. Прим. С.Бочарова и С.Аверинцева. – М.: Искусство, 1986. - С.9-191.
17. Бахтин М. В большом времени // Бахтинология: Исследования, переводы, публикации. - СПб.: Алетейя, 1995. – С.7 – 9.
18. Бахтин М. Заметки // Литературно-критические статьи. - М.: Художественная литература. 1976. – С.509 – 531.
19. Бахтин М. Из записей 1970-1971 годов / Эстетика словесного творчества. М.: Искусство, 1986. - С.355-380.

- 20.Бахтин М. Искусство и ответственность // Эстетика словесного творчества. - М.: Искусство, 1986. - С.7-8.
- 21.Бахтин М. К методологии гуманитарных наук // Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. - С.381-393.
- 22.Бахтин М. К философии поступка// М.М.Бахтин. Работы 1920-х годов. - К.: Наукова думка, 1994. – С.9-68.
- 23.Бахтин М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках // Литературно-критические статьи. – М.: Художественная литература, 1986. – С.473 – 500.
- 24.Бахтин М. Проблемы поэтики Достоевского. Изд. 3-тье. – М.: Художественная литература, 1972. - 470с.
- 25.Бахтин М. Слово в романе // Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет. – М.: Художественная литература, 1975. - С.72 –233.
- 26.Бахтин М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. 2-ое издание. – М.: Художественная литература, 1990. –543с.
- 27.Бахтин М. Формы времени и хронотопа в романе // Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет. – М.: Художественная литература, 1975. - С.234-407.
- 28.Бахтин М. Эпос и роман // Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет. - М.: Художественная литература, 1975. - С.447-483.
- 29.Бахтин М. Эстетика словесного творчества. 2-ое изд. / Сост. С..Бочаров. Прим. С.Аверинцева и С.Бочарова. – М.: Искусство, 1986. – 445с.
- 30.Бахтин М.М. Проблема текста в лингвистике, филологии и других гуманитарных науках // Эстетика словесного творчества. – М.: Искусство, 1986. - С.297-325.
- 31.Бахтин М.М. Собрание сочинений. Т.5. Работы 1940-х – начала 1960-х годов. - М.: Русские словари, 1996. – 732с.
- 32.Бахтин М.М.. Тетралогия / Составление, текстологическая подготовка, научный аппарат И.Пешкова. - М.:Лабиринт, 1998. – 608с.
- 33.Бахтинология. Исследования, переводы, публикации. - С.-П.: Алтейя, 1995. - 370с.
34. Белый А. Символизм как миропонимание /Сост., вступ. ст. и прим. Л.Сугай. – М.: Республика, 1994. – 528с.
- 35.Бергер Л. Контрапунктические принципы композиции в творчестве Хиндемита и его фортепианный цикл “Ludus tonalis” // Теоретические проблемы музыкальных форм и жанров.- М., 1971. – с.187-221.
- 36.Бердяев Н. Самопознание (опыт философской автобиографии). - М.: Книга, (1949) 1991. – 448с.
- 37.Бибихин В. Узнай себя. – СПб.: Наука, 1998. –577с.
- 38.Библер В. Мышление как творчество. – М.: Политиздат, 1975. –399с.
- 39.Библия. Книги священного писания Ветхого и Нового завета. Канонические. В русском переводе с параллельными Местами. - United Bible Societies, 1992. - С.204-218. (1-ое послание Св.Ап. Павла коринф.)
- 40.Бобровский В. Тематизм как фактор музыкального мышления: Очерки. Вып.1. – М.: Музыка, 1989. –268с.

41. Бобровский В. Функциональные основы музыкальных форм: Дис. ... докт. искусств. М., 1974. – 391с.
42. Борхес Х.Л. Дом Астериона // Вавилонская библиотека. – Харьков: Фолио – Ростов-на-Дону: Феникс, 1999. – С. 145 – 147.
43. Борхес Х.Л. Письмена бога (Сост., автор вступ. статьи и прим. И.Петровский) – М.: Республика, 1994. - 510с.
44. Босенко А. Власть времени, или Оставьте М. Бахтина в покое // М.М. Бахтин и перспективы гуманитарных наук / Материалы науч. конференции. – Витебск: 1994. – С. 83 – 85.
45. Бочаров А. Об одном разговоре и вокруг него // Новое литературное обозрение. – М.: 1993, №2. – С. 75 – 77.
46. Братченко С. Концепция личности: М.Бахтин и психология / М.Бахтин и философская культура XX века: Проблемы бахтинологии. Сб. науч. ст. – СПб., 1991. – Вып.1., ч.1. - С.66-75.
47. Брунер Дж. Психология познания / За пределами непосредственной информации / Пер. с англ. К.М.Бабицкого. – М.: Прогресс, 1977. – 412с.
48. Брянцева В. С.В.Рахманинов. – М.: Советский композитор, 1976ю – 645с.
49. Бубер М. Два образа веры. – М.: Республика, 1995. – 464с.
50. Буркхард Т. Сакральное искусство Востока и Запада. Принципы и методы / пер. с англ. Н.П.Локман – М.: Алетейа, 1999. – 216с.
51. Буш Г. Диалогика и творчество. – Рига: Авотс, 1985. - 318с.
52. Варунц В. Музыкальный неоклассицизм. - М.: Музыка, 1988. - 80с.
53. Верч Дж. Голоса разума. Социокультурный подход к опосредованному действию. – М.: Тривола, 1996. –176с.
54. Волошинов В. Философия и социология гуманитарных наук / Вступ. ст. Н.Васильева, сост., примеч., библи. указ. Д.Юнова. - СПб.: Аста-пресс ltd, 1995. –388с.
55. Выготский Л. Инструментальный метод в психологии. // Собр. Соч. т.1. С.103-108.
56. Выготский Л. История развития высших психических функций // Л.С.Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах. – М.: Педагогика, 1983. – Т.3. С. 5 – 328.
57. Выготский Л. О психологических системах // Л.С.Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах. Т.1. / Под ред. А.Лурия, М.Ярошевского– М.: Педагогика, 1982. – С.109-131.
58. Выготский Л. Педагогическая психология / Под ред. В.В.Давыдова. – М.: Педагогика, 1991. – 480с.
59. Выготский Л. Проблемы общей психологии // Л.С.Выготский. Собр. соч. в 6-ти томах. Т.2 / Под общей ред. В.Давыдова. – М.: Педагогика, 1982. – С. 362 – 490.
60. Выготский Л. Проблема сознания // Л.С.Выготский Собр. соч. в 6-ти томах. Т.1. / Под ред. А.Лурия, М.Ярошевского, - М.: Педагогика, 1982.- С.156-167
61. Выготский Л. Психика, сознание, бессознательное // Психология сознания. – СПб.: Питер, 2001. - С.31-46.
62. Выготский Л. Психология искусства. - М.: Искусство, 1968. - 576с.

63. Гадамер Г. Семантика и герменевтика // Актуальность прекрасного / Пер. с нем. – М.: Искусство, 1991. – С.60-71.
64. Гадамер Х.-Г. Истина и метод. Основы философской герменевтики. Пер. с нем. / Общ. ред. и вступ. ст. Б.Н.Бессонова. – М.: Прогресс, 1998. – 704с.
65. Гадамер Х.-Г. Неспособность к разговору // Актуальность прекрасного / Пер. с нем. – М.: Искусство, 1991. – С. 82 – 92.
66. Гадамер Х.Г. Текст и интерпретация // Герменевтика и деконструкция / Под ред. Штегмайера В., Франка Х., Маркова Б.В. - СПб., 1999. - С.202-242.
67. Гадамер Х.Г. Язык и понимание // Актуальность прекрасного / Пер. с нем. / Общ. ред. и вступ. ст. Б.Н.Бессонова. – М.: Прогресс, 1998. – С. 43 – 60.
68. Гаспаров Б. Язык, память, образ. Лингвистика языкового существования.- М.: Новое литературное обозрение, 1996. –352с.
69. Герасимова-Персидская Н. Авторство как историко-стилевая проблема // Музыкальное произведение: сущность, аспекты анализа. - К.: Музична Україна, 1998. – С.27-33.
70. Герасимова-Персидская Н. Русская музыка XVII века – встреча двух эпох. - М.: Музыка, 1994. - 126с.
71. Гессе Г. Игра в бисер. - М.: Художественная литература, 1969. - 418с.
72. Гиренок Ф. Пато-логия русского ума. Картография дословности. – М.: Аграф, 1998. - 416с.
73. Горюхина Н. Обобщение как элемент художественного мышления // Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования. – К. Музична Україна, 1989. - С.47-54.
74. Грякалов А. М.М.Бахтин и проблема понимания // Бахтинский сборник. Вып.1. – М., 1990. – С. 76 – 82.
75. Губанов Я. Кластер как интонация // Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования.- К., 1989. - С.74-82.
76. Губман Б. Западная философия культуры XX века. – Тверь: ЛЕАН, 1997. - 288с.
77. Гулыга А.В. Философия любви. // В.С.Соловьев. Сочинения в 2-х тт. 2-е изд. Т.1. - М.: Мысль, 1990. – С. 33-46.
78. Гуманистическая и трансперсональная психология: Хрестоматия / Сост. К.В.Сельчёнок. – Минск – Москва: Харвест – Аст, 2000. –592с.
79. Гуревич П. Проблема Другого в философской антропологии М.М.Бахтина // М.М. Бахтин как философ / Сб. статей. – М.: 1992. – С. 83 – 96.
80. Гусев С., Тульчинский Г. Проблема понимания в философии: философско-гносеологический анализ. – М.: Политиздат, 1985. – 192с.
81. Гущина В. Философия языка: Бахтин и лингвистическая философия // Философия М.М. Бахтина и этика современного мира / Сб. науч. Статей. – Саранск, 1992. – С. 75 – 83.
82. Делез Ж. Логика смысла. Фуко М.. *Theatrum philosophicum* / Пер. с франц. – М.: Раритет – Екатеринбург: Деловая книга, 1998. – 480с.
83. Деменко Б. Полиритмика. – К.: Музична Україна, 1988. - 120с.
84. Друскин М. Швейцер и вопросы баховедения // А.Швейцер И.С.Бах. – М.: Музыка, 1965. – С.649 – 662.

85. Дубин Б. Борхес: предыстория. Вступ. ст. // Борхес Х.Л. Собр. соч. в 4-х т. Т.1: Страсть к Буэнос-Айресу: произведения 1921-1941гг. – СПб.: Амфора, 2000. – С.5 –31.
86. Еремеев Я. К онтологичному и динамичному пониманию языка: «философия имени» и диалогическая философия // Теоретическая и прикладная лингвистика. Вып.1 Проблемы философии языка и сопоставительной лингвистики. – Воронеж: Изд-во ВГТУ, 1999. - С.46-62.
87. Задерацкий В. Музыкальная форма. В 2-х вып. Вып.1: Учебник для специализированных факультетов высших музыкальных учебных заведений. - М.: Музыка. 1995. – 544с.
88. Зинченко В., Моргунов Е. Поступок и целостность человека по М.М. Бахтину // В.Зинченко, Е.Моргунов. Человек развивающийся: Очерки русской психологии / Гл.2: Культурные традиции российской психологии. – М.: 1994. – С. 57 – 61.
89. Зинькевич Е. Значение генетико - психологического аспекта в анализе современной музыки // Музыкальное. произведение: сущность, аспекты анализа. - К.: Музична Україна, 1988. - С.96-101.
90. Ивашкин А. Беседы с Альфредом Шнитке. – М.: РИК «Культура», 1994. – 304с.
91. История современной зарубежной философии: компаративистский подход. – СПб., 1997. – 480с.
92. Исупов К. От эстетики жизни к эстетике истории: Традиции русской философии у М.М. Бахтина // М.М. Бахтин как философ: Сб. статей. – М., 1992. – С. 68 – 82.
93. Йетс Ф. Искусство памяти – СПб.: Университетская книга, 1997. – 480с.
94. Каган М. Идея диалога в философско-эстетической концепции М.Бахтина: закономерности формирования, духовный контекст и социокультурный смысл // М. Бахтин и философская культура XX века: Проблемы бахтинологии / Сб. науч. ст. - Вып 1, ч.1. – СПб., 1991. – С. 17 – 31.
95. Каган М. Музыка в мире искусств. – С.-П.: «Мт», 1996. – 232с.
96. Каган М. Системный подход и гуманитарное знание. Избранные статьи. – Л.: Изд. ЛГУ, 1991. – 383с.
97. Калинаускас И. Наедине с миром. - К.: Октябрь, 1991. - 283с.
98. Кандинский А. О симфонизме Рахманинова. Очерк I. – Сов. Музыка, 1973, №4. – С.83 – 93.
99. Кирилук А. Универсалии культуры и семиотика дискурса. Миф.- Одесса: Изд. Дом «Рось», 1996. - 144с.
100. Ключева И. Идея «зеркальности» в эстетике М.М. Бахтина и творчество А.Тарковского // Эстетика М.М.Бахтина и современность / Тезисы докладов. – Саранск: 1989. – С. 148 – 152..
101. Ключевский В. Лекции по русской истории // Собрание сочинений в 8-ми тт. Т.1. - М.: Гос. изд-во полит. лит-ры, 1956. - 328с.
102. Кожин В. Как пишут труды, или Происхождение несозданного авантюрного романа // Диалог. Хронотоп. Карнавал. – Витебск, 1992, №1. – С. 109 – 122.

103. Кокорева Л. Музыкальная культура Польши XX века. Очерки. - М., 1997. – 160.
104. Котляревский М. К вопросу о понятийности музыкального мышления// Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования. – К.: Музична Україна. - С.28-34.
105. Котляревській І. Музично-теоретична україністика // Українське музикознавство. Вип..28. – К., 1998. – С.9-12.
106. Культурология / Сост. и ответств. редактор А.Радугин. - М.: Центр, 1997. - 304с.
107. Культурология // Культурология. XX век. Словарь. -. СПб.: Университетская книга, 1997. - С.248-253.
108. Курбатская С., Холопов Ю. Пьер Булез. Эдисон Денисов. Аналитические очерки.- М.: ТЦ «Сфера», 1998. –366с.
109. Кучеренко В., Петренко В., Россохин А. Измененные состояния сознания: психологический анализ. // Психология сознания. – СПб.: Питер, 2001. - С.403-411.
110. Кучинский Г. Диалог и мышление. – Минск: Изд-во БГЦ, 1983. –190с.
111. Левая Т., Леонтьева О. Пауль Хиндемит. Жизнь и творчество. – М.: Музыка,1974. - 448с.
112. Левчук Л. Західноєвропейська естетика XX століття: Навч. Посібник. – К.: Либідь, 1997. – 224с.
113. Леонтьев А. Деятельность. Сознание. Личность // Психология сознания – СПб.: Питер, 2001. - С.72-81.
114. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года: Учебник для музыкальных вузов. Кн.1: От античности к XVIII в.- М.: Музыка, 1986. - 462с.
115. Ливанова Т. Музыкальная драматургия Баха и ее исторические связи. Ч.II. Вокальные формы и проблема большой композиции. - М.: Музыка, 1980. - 287с.
116. Лихачёв Д. Поэтика древнерусской литературы. 3-тье изд. – М.: Наука, 1979. – 360с.
117. Лихачёв Д. Развитие русской литературы X – XVII века. - Л.: Наука, 1973. –254с.
118. Лобанова М. Музыкальный стиль и жанр: история и современность. – М.: Сов. композитор, 1990. –312с.
119. Лосев А. История античной эстетики. Часть IV. Аристотель и поздняя классика. – М.: Искусство, 1975. - 775с.
120. Лосев А. Творческий путь Владимира Соловьёва // В.Соловьёв. Сочинения. В 2-х тт. Второе изд. – М.: Мысль, 1990. – Т.1. С.3-32.
121. Лосев А.Строение художественного мироощущения // А.Ф.Лосев. Форма. Стиль. Выражение. - М.: 1995.
122. Лотман Ю. Проблема «обучения культуре» // Труды по знаковым системам V. Учёные записки Тартусского гос. Университета. Вып. 284. – Тарту: 1971. – С.167 – 177.

123. Лотман Ю. Семиосфера. Культура и взрыв. Внутри мыслящих миров. Статьи. Исследования. Заметки (1968-1972). - СПб.: Искусство, 2000. –704с.
124. Лотман Ю. Об искусстве. – СПб.: Искусство, 1998. – 704с.
125. Лотман Ю., Успенский Б. О семиотическом механизме культуры // Труды по знаковым системам V. Учёные записки Тартусского гос. Университета. Вып 284. – Тарту: 1971. – С.144 – 166.
126. Мамардашвили М. Техника понимания // М.Мамардашвили. Мой опыт нетипичен. - СПб.: Азбука, 2000. - С.183-198.
127. Маньковская Н. Симулякр // Культурология. XX век. Словарь. – СПб.: Университетская книга, 1997. - С.423.
128. Маньковская Н. Эстетика постмодернизма. СПб.: Алетейя, 2000. –347с.
129. Марков Б. Философская антропология: очерки истории и теории. - СПб.: Издательство «Лань», 1997. – 384с.
130. Маркова Е Проблемы музыкальной культурологии. – Одесса: Астропринт, 2000. –104с.
131. Маркова Е. Интонационность музыкального искусства. Научное обоснование и проблемы педагогики. – К.: Музична Україна, 1990. – 182с.
132. Махлин В. «Диалогизм» М.М. Бахтина в диалоге мировоззрением XX века // Человек в мире диалога / Тезисы докладов и сообщений. – Л., 1990. – С. 118 – 121.
133. Махлин В. Невозможный диалог: Бахтин и советская «эстетика истории» // М. Бахтин и философская культура XX века: Проблемы бахтинологии / Сб. науч. статей. - Вып. 1, ч.2.. – С. 5 – 16.
134. Медушевский В. Музыкальный стиль как семиотический объект. - Сов. музыка., 1979, №3. - С.30-39
135. Медушевский Человек в зеркале интонационной формы. – Сов. Музыка, 1980, №9. – С. 39 – 48.
136. Мечковская Н. Язык и религия: Пособие для студентов гуманитарных вузов.- М.: Агенство «ФАИР», 1998 –352с.
137. Москаленко В. До визначення поняття “музичне мислення” // Українське музикознавство. Вип..28. - К., 1998. - С.48 -53.
138. Москаленко В. Творческий аспект музыкальной интерпретации (к проблеме анализа). – К.: Киевская государственная консерватория им. П.И.Чайковского, 1994. – 157с.
139. Муха А. Процесс композиторского творчества / Проблемы и пути исследования. - К.: Музична Україна, 1979. - 570с.
140. Назайкинский Е. Звуковой мир музыки. - М.: Музыка, 1998. - 254с.
141. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. – М.: Музыка, 1982. –319.
142. Назайкинский Е. О психологии музыкального восприятия. - М.: Музыка, 1972. – 384с.
143. Назайкинский Е. Принцип единовременного контраста. // Русская книга о Бахе. - М.: Музыка, 1985. – С. 265-294

144. Науковий вісник Національної музичної Академії України ім. П.І.Чайковського. Випуск 6. Musicae ars et scientia: книга на честь 70-річчя Н.О.Герасимової-Персидської. – К., 1999. –236с.
145. Новая жизнь традиций в советской музыке. Статьи. Интервью / Сост. и ред. Н.Шахназарова, Г.Головинский. – М.: Советский композитор, 1989. – 392с.
146. Ортега-и-Гассет. Эстетика. Философия культуры. – М.: Искусство, 1991. – 586с.
147. Ортега-и-Гассет. Что такое философия? – М.: Наука, 1991. – 403с.
148. Основи психології / За загальною редакцією О.Киричука, В.Романця. Вид. Друге. – К.: Либідь, 1996. - 632с.
149. Оссовский О. Две новые статьи о М.М. Бахтине // Диапазон. – М.: 1993, №1. – С. 97 – 101.
150. Оссовский О. Новые английские исследования научного наследия М.М. Бахтина // Вести Мордовского ун – та. – Саранск: 1991, №4. – С. 62 – 65.
151. Павлій Г. Інтраверсія та екстраверсія як типологічна пара розрізненості музичного мислення // Українське музикознавство. Вип..23. – К., 1988. – С.62-73.
152. Павлычко С. Дискурс модернізму в українській літературі: Монографія. – К.: Либідь, 1997. – 360с.
153. Петренко В. Проблемы значения. Психосемантика сознания // Психология сознания. – СПб.: Питер, 2001. - С.169-182.
154. Петриков С. Текстуальное музыкальное мышление // Муз. Академия, 1993, №2. - С.113-116.
155. Петровский И. Феномен Борхеса // Х.Л.Борхес. Письмена бога (Сост., автор вступительной статьи и прим. И.Петровский) – М.: Республика, 1994. – С.5 –24.
156. Померанц Г. Диалог // Культурология, XX век. Словарь. - СПб.: Университетская книга, 1997. - С.97-99.
157. Понцо А. «Другость» у Бахтина, Бланшо и Левинаса // Бахтинология: Исследования, переводы, публикации. - СПб.: Алтейя, 1995. – С.61 –78.
158. Потебня А. Эстетика и поэтика. - М.: Искусство, (1895) 1976. – 614с.
159. Почепцов Г. Теория коммуникации. - М.:Ваклер, 2001. - 656с.
160. Почепцов Т. История русской семиотики до и после 1917 года. Учебно-справочное издание. - М.: Лабиринт, 1998. –336с.
161. Пясковский И. Поэтика музыкального мышления – К.: Музыка, 1987 – 182с.
162. Раппопорт А. Артур Онеггер. - Л.: Музыка, 1967. – 304с.
163. Рикёр П. Конфликт интерпретаций. Очерки о герменевтике. - М.: Медиум, 1995. – 416с.
164. Роджеро А. Герменевтика и научная рациональность / понимание как методологическая проблема культурно-исторического исследования // Труды семинара по герменевтике. - Вып.1. Сб. научн. тр. - Одесса: Принт Мастер, 1999. – С.7 – 25.

165. Родионова Е. Интертекстуальность // Культурология. XX век. Словарь. - СПб.: Университетская книга, 1997. - С.153-154
166. Романець В., Маноха І. Історія психології ХХ століття: Навч. Посібник / Вст. ст. В.О.Шатенка, Т.М.Титаренка. - К.: Либідь, 1998. - 992 с.
167. Роуз С. Устройство памяти. От молекул к сознанию / Пер. с англ. - М.: Мир, 1995. - 384с.
168. Рубинштейн С. О сознании // Психология сознания. СПб.: Питер, 2001. - С.47-55.
169. Руднев В. Прочь от реальности. Исследования по философии текста. - М.: Аграф, 2000г. - 432с.
170. Руднев В. Словарь культуры ХХ века. - М.: Аграф, 1997. - 384с.
171. Русяева М. Поэтика трагического в музыке. - Дисс. ... канд. искусствоведения. - Одесса: 1999. - 195с.
172. Ручьевская Е. Функции музыкальной темы. - Л.: Ленингр. отд. изд-ва «Музыка», 1971. - 160с.
173. Савенко С. К вопросу о единстве стиля Стравинского // И.Стравинский. Статьи и исследования. - М.: Музыка, 1973. - С.276-301.
174. Савенко С. Позднее творчество И.Ф.Стравинского. К проблеме единства стиля // Из истории русской и советской музыки. Вып.2. - М.: Музыка, 1996. - С.243 - 257.
175. Садецкий А.. Открытое слово. Высказывания М.М. Бахтина в свете его металингвистической теории. - М.: Российский государственный гуманитарный университет, 1997. - 107с.
176. Самойленко А. Культурологическая концепция диалога М.Бахтина и методологические проблемы музыкознания // Культурологічна трансформація мистецької освіти та актуальні питання творчої діяльності музиканта в сучасній Україні: Збірка наукових праць. - К., 1998. - С.21-36.
177. Самойленко А. Катарсис как эстетическая проблема. Дисс. ... канд.. философ. наук. - Одесса, 1987. - 203с.
178. Самойленко А. Музыкознание в контексте культурологии // Культурологические проблемы музыкальной украинистики. - Вып.3. Вопросы музыкальной семантики. - Одесса: Астропринт, 1997. - С.3-7.
179. Самойленко А. Музыкознание как “живая история” культуры: к проблеме диалогичности гуманитарного знания // Трансформація музичної освіти: культура та сучасність. Матеріали музикологічного семінару. Перша частина. - Одеса: Астропринт, 1998.- С.91-96.
180. Самойленко А. Музыкознание как семиология: к проблеме диалога // Культурологічні проблеми музичної українистики. - Вып.2, ч.2. - Одеса: Астропринт, 1998. - С.16-24.
181. Самойленко О. Музыкознание з позиції “Етосу” нових вимірювань культури // Україна на порозі третього тисячоліття: духовність і художньо-естетична культура. Аналітичні розробки, пропозиції наукових та практичних працівників. Науково-дослідний інститут “Проблеми людини”. - К.,1999. - С. 438-443.
182. Сатпрем. Разум клеток. - К: Преса України, 1992. - 224с.

183. Сокол А. Интонационно-художественный образ мира // Культурологические проблемы музыкальной украинистики. - Вып.3. Вопросы музыкальной семантики. – Одесса: Астропринт, 1997.- С.8-16.
184. Сокол А. Образно-смысловое обоснование музыкальных стилей в работах Б.Яворского // Трансформація музичної освіти та сучасність. Перша частина. – Одеса: 1998. - С.57-63.
185. Сокол А. Теория музыкальной артикуляции. – Одесса: ОКФА, 1996. - 206с.
186. Соловьёв В. Идея сверхчеловека // В.С.Соловьёв. Сочинения: В 2-х тт. 2-е издание / Общ. ред. и сост. А.В.Гулыга, А.Ф.Лосев. - М.: Мысль, 1990. – Т.2. С. 626-634.
187. Степанов Г. О границах лингвистического и литературоведческого анализа художественного текста // Теория литературных стилей. Современные аспекты изучения. - М.: Наука, 1982. - С.19-31.
188. Таранов П. Августин Аврелий (Блаженный) // П.Таранов. 120 философов. Жизнь. Судьба. Учение. – Симферополь: Таврия, 1996. – Т.1. - С.462-481.
189. Таранов П. Зенон из Кития // П.Таранов 120 философов. Жизнь. Судьба. Учение. В2-х т. – Симферополь: Таврия, 1996. – Т.1.- С.316-321.
190. Таранов П. Марк Аврелий // П.Таранов. 120 философов. – Симферополь: Таврия, 1996. – Т.1. - С.436-442. .
191. Таранов П. Фома Аквинский // П.Таранов. 120 философов. – Симферополь: Таврия, 1996. - Т.2.. - С.9 –27.
192. Тарасты Э. Музыка как знак и как процесс // Homo musicus. Альманах музыкальной психологии. - М.: 1999. – С.61-78.
193. Тейяр де Шарден П. Божественная Среда / Пер. с франц. А.П.Козырев, А. Миначёв, М.Рунова. М.: «Гнозис», 1994. – 220с.
194. Текст музичного твору: практика і теорія // Збірка статей. – Вип.7 / Упорядник В.Москаленко. - К.: Київське державне вище музичне училище ім. Р. М. Глієра, 2001.- 282с.
195. Тельчарова Р. Музыкальность мышления как прием методологической пластики // М.М.Бахтин: эстетическое наследие и современность: Межвуз. сб. науч. тр. – Саранск, 1992, - Ч.2. – С.226-233.
196. Уайт Л. Наука о культуре // Антология исследований культуры. Т.1. Интерпретации культуры. – СПб: Университетская книга, 1997. – С. 141 – 156.
197. Усманова А. Умберто Эко: парадоксы интерпретации. – Мн.: Пропилей, 2000. – 200с.
198. Успенский Б. Семиотика искусства. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1995. – 360с.
199. Флоренская Т. Диалог в практической психологии: Наука о душе. – М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001. – 208с.
200. Флоренский П. Из богословского наследия // Богословские труды. - М., 1977. - Т. XVII. - С.85 -248.

201. Флоренский П. Иконостас // Флоренский П. Христианство и культура. – М.: Фолио, 2001. – С. 521 – 626.
202. Флоренский П. О суеверии и чуде // Флоренский П. Христианство и культура. - М.: Фолио, 2001. - С.343-368.
203. Флоренский П. Статьи по искусству – Париж: Русская книга, 1960. - 430с.
204. Франкл В. Человек в поисках смысла / Пер. с англ. и нем. Вступ. ст. А. Леонтьева. – М.: Прогресс, 1990. – 367с.
205. Фромм Э. Иметь или быть? / Пер. с англ., общ. ред. и посл. В.И.Добренков – 2-е издание, доп. – М.: Прогресс, 1990. –336с.
206. Фромм Э. Искусство любви. // Пер. с англ. - М.: ЭМЦ «Юниверс» МГЦ. 1990. – 62с.
207. Хейзинга Й. Homo ludens В тени завтрашнего дня / Пер с нидерланд. – М., Прогресс – Академия, 1992. – 464с.
208. Холопов Ю. О трех зарубежных системах гармонии // Музыка и современность. Вып.4. – М.: 1966. - С.216-330.
209. Холопов Ю. Проблема основного аккорда в теоретической концепции Хиндемита // Музыка и современность. - М.: Музыка, 1962. - С.303-338
210. Холопова В. Музыка как вид искусства. - М.: Научно-творческий центр «Консерватория»,1990. - 260с.
211. Холопова В. Формы музыкальных произведений. Учебное пособие. – СПб.: Лань, 1999. – 496с.
212. Холопова В., Рестаньо Э. София Губайдулина. Монографическое исследования. Интервью с Губайдулиной / Э.Рестаньо. – М.: Композитор, 1996. – 360с.
213. Хоруженко К. Культурология. Энциклопедический словарь.- «Ростов-на-Дону: Феникс, 1997.- 640с.
214. Хоффман И. Активная память / Экспериментальные исследования и теория человеческой памяти. / Пер. с нем. К.М.Шоломия. - М.: Прогресс, 1986. - 309с.
215. Ценова В. К теории современной музыкальной композиции (на материале советской музыки) // Сов. Музыка, 1991, №9. - С.81-86.
216. Ценова В. Числовые тайны музыки Софии Губайдулиной: Монографическое исследование. – М.: Москосковская гос. Консерватория им. П.И.Чайковского, 2000. - 200с.
217. Чигарёва Е. Оперы Моцарта в контексте культуры его времени / Художественная индивидуальность. Семантика. – М.: УРСС, 2000. – 279с.
218. Шабага А. Ноосфера // Культурология. XX век. Словарь. – Санкт-Петербург: Университетская книга, 1997. - С.317-321.
219. Шагинян М. Воспоминания о Рахманинове // Воспоминания о Рахманинове / Сост., ред. и предисловие З.Апетян. Изд.4. – М.: Музыка, 1974. – Т.1. – С. 94 – 163.
220. Швейцер А. И.С. Бах. / пер. с нем. Я..Друскина. - М.: Музыка. 1964. – 725с.

221. Шип С. Музична форма: від звуку до стилю. Навчальний посібник. – К.: Заповіт, 1998. - 368с.
222. Шоттер Дж. М.М.Бахтин и Л.С.Выготский: интериоризация как «феномен границы». - Л.: Вопросы психологии, №6, 1996. - С.107-117.
223. Шпенглер О.. Закат Европы: Очерки морфологии мировой истории. Т.1 Образ и действительность. (Пер. с немецкого Н.Ф.Тарелин). - Мн.: ООО Пупурри, 1998. - 688с.
224. Эко У. Отсутствующая структура. Введение в семиологию. – СПб.: ТОО ТК «Петрополис», 1998. – 432 с.
225. Эткинд А. Эрос невозможного. История психоанализа в России. – С.-П.: Медуза, 1993. - 463с.
226. Юдкін-Ріпун І.М. Культурологія просвітництва. – К.: Національна Академія Наук України. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т.Рильського. Міністерство Освіти України. Інститут змісту та методів навчання, 1999. – 200 с.
227. Яковлев Е. Проблема систематизации категорий в марксистско-ленинской эстетике. – М.: Искусство, 1983. - 167с.
228. Яссер Н. Моё общение с Рахманиновым // Воспоминания о Рахманинове /Сост., ред. и предисловие З.Апетян. Изд. 4. – Мю: Музыка, 1974. – Т.2. – С. 362 – 383.
229. Яусс Х. К проблеме диалогического понимания / пер. с нем. Е.Богатыревой // Вопросы философии. – 1994, №12. – С. 97-106.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень, шкала ECTS, бали	Теоретична підготовка	Примітка
1	2	3
Високий, А, 90 – 100, відмінно	Студент в повному обсязі опанував матеріал курсу «Музична культурологія», в змозі освітити певні питання про культурне розмаїття людства, яка розкриває природу та сутність музичного мистецтва як історично-антропологічного явища, в повному обсязі оволодів необхідним музичним матеріалом та рекомендованою літературою. Крім того, студент повинен вміти відповісти на питання викладача стосовно особистого погляду на ті чи інші проблеми, викладені в курсі, та навести необхідну аргументацію в підкріплення своїх поглядів.	

<p>Вище середнього, середній</p> <p>В, С, 75 – 89; добре</p>	<p>Оцінка «добре» ставиться студенту, який в достатній мірі опанував основними фактологічними та музичними здобутками курсу та в змозі дати розгорнуту відповідь на подані питання, але відповідь якого містить деякі помилки та хиби в позначенні фактів, назв, часу, розумінні основних теорій та методів дослідження музичної антропології, що були вивчені. Студент знає і може самостійно сформулювати основні положення кожної теми навчального курсу, знає емпіричні і теоретичні аспекти кожної проблеми. Його відповідь логічна, переконлива і аргументована.</p>	
<p>Достатній, Д, Е, 61 – 74, задовільно</p>	<p>Оцінка «задовільно» ставиться студенту, відповідь якого містила в собі деякі показники знань по заданому питанню (знання теоретичного матеріалу, розуміння основної термінології), але ж не мала розгорнутого обсягу та не відбивала володіння фактологічним та термінологічним матеріалом.</p>	